

PATVIRTINTA

Panevėžio regos centro „Linelis“ direktoriaus

2018 m. lapkričio 02 d. įsakymu Nr. V-67

PANEVĖŽIO REGOS CENTRO „LINELIS“ SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS STEBĖSENOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis Panevėžio regos centro „Linelis“ (toliau centras) bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

1.1. **Patyčių intervencija** – centro vadovo, pavaduotojų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Centro darbuotojų (toliau – darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

1.2. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos Centre stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

1.3. **Socialinės ir emocinės kompetencijos** – vaikų (toliau mokinių) savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikimo, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.

1.4. Smurto prevencijos įgyvendinimo centre tvarkos aprašas(toliau tvarkos aprašas) nustato regos centro prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos kūrimui centre, vykdančiame ikimokyklinio, priešmokyklinio ir neformaliojo švietimo programas (toliau – mokykla).

2. Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką centre, kuriame mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir

siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas centre susijęs su emocijomis mokinių, regos centro darbuotojų, tėvų (toliau – centro bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, amžiaus, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas Regos centro administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ar patyčias, turi reaguoti ir tai stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų ar smurtą ar patyčias amžiaus ir pareigų, nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias ar smurtą amžiaus ir pareigų.

5. Intervencija suprantama kaip centro vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų centro darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

5.1. **Smurtas** – veikiamu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą. Smurto formos gali būti:

5.1.1. **patyčios** – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą;

5.1.2. **patyčios kibernetinėje erdvėje** – patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijoms ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

5.1.3. **vaiko nepriežiūra** – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

5.2. **Smurtą ar patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama arba smurtaujama.

5.3. **Besityčiojantysis ar smurtaujantis** – mokinys ar suaugusysis, inicijuojantis patyčias ar smurtą ir (ar) prisidedantis prie jų.

5.4. **Smurtą ar patyčias ar patiriantis suaugusysis** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ar smurtauja mokinys (-iai).

5.5. **Smurto ar patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie smurtą ar patyčias.

5.6. **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta smurto ar patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.7. **Smurto ar patyčių intervencija** – centro vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

5.8. **Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – smurto ar patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6. **Socialinės ir emocinės kompetencijos** – mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.

7. Tvarkoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS

PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA REGOS CENTRE

8. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi centro veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi centro vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, lopšelio-darželio auklėtojai ir specialistai, o ją vykdo visi regos centro bendruomenės nariai.

9. Centro direktoriaus pavaduotoja ugdymui atsakinga už Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo centre tvarkos aprašo parengimą ir įgyvendinimą, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą darželio bendruomenei ir vykdymą. Saugios ir palankios vaikams aplinkos kūrimu rūpinasi darželio Vaiko gerovės komisija.

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys: regos centro psichologas, direktoriaus pavaduotojas ugdymui ir lopšelio-darželio auklėtojai

11. Prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuojantys asmenys kasmet:

11.1. inicijuoja mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

11.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

11.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

11.4. teikia siūlymus centro vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo regos centre, centro darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

11.5. teikia siūlymus centro vadovui dėl tvarkos aprašo tobulinimo.

12. Lopšelio-darželio auklėtojai, padedant kitiems specialistams, kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA REGOS CENTRE

13. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais, kiekvienas centro administracijos atstovas, auklėtojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas objektyviai reaguodamas:

13.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

13.2. sveikatos priežiūros specialisto apžiūra, psichologo konsultacija, primena mokiniui, kuris tyčiojasi, centro nuostatas ir elgesio taisykles;

13.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus), ar centro direktorių, darbuotojus), ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

13.4. informuoja grupės auklėtojus apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias.

13.5. apie įvykusį smurtą, nedelsdami, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, praneša mokyklos vadovui, centro direktoriui, ar jį pavaduojantis darbuotojas-Panevėžio apskrities vaiko teisių apsaugos Panevėžio mieste, ir Panevėžio švietimo ir jaunimo reikalų skyriams, smurtaujančio ir smurtą patyrusio mokinio tėvams.

13.6. centro vadovas ar jį vaduojantis asmuo, pranešęs atsakingoms instancijoms (Panevėžio apskrities vaiko teisių apsaugos Panevėžio mieste skyriui, policijai apie vaiko, galimai patyrusio smurtą artimoje aplinkoje, informuoja VGK dėl pagalbos vaikui organizavimo ir (ar) teikimo;

13.7. centro VGK aptaria vaiko, galimai patyrusio smurtą artimoje aplinkoje, atvejį ir bendradarbiaudama su Panevėžio apskrities vaiko teisių apsaugos skyriumi Panevėžio mieste, nustato pagalbos vaikui, šeimai poreikį, bendravimo pagal įstatymus su šeima aspektus;

13.8. pareikalauja asmenų, galimai smurtavusių artimoje aplinkoje prieš vaiką, raštiško paaiškinimo, kuriame nurodo vardą, pavardę, galimo smurto datą, paaiškina įvykio aplinkybes, kas tai darė, kas apie tai dar žino, smurto motyvai. (Priedas Nr. 2

14. Centro administracijos atstovo, lopšelio-darželio auklėtojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo veiksmai įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias ar gavus apie jas pranešimą:

14.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

14.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus), ar regos centro darbuotojus), ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

14.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

14.4. informuoja centro direktorių apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją).

15. Lopšelio-darželio auklėtojas, švietimo pagalbos specialistas, darbuotojas, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

15.1. užpildo „Galimo smurto, patyčių atvejų aprašą-pranešimą“ (priedas Nr. 1) , jį užregistruoja „Patyčių ir smurto atvejų registravimo žurnale“.

15.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose.

15.3. centras organizuoja visiems konflikto dalyviams psichologo konsultacijas.

16. Lopšelio-darželio auklėtojas, nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais, kreipiasi į įstaigos vadovą, centro vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

17. Centro Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

17.1. numato veiksmų planą, supažindina su juo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui ji;

17.2. informuoja centro direktorių apie esamą situaciją.

18. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti centro direktorių, kuris imasi regos centro tvarkos apraše ar kituose centro dokumentuose numatytų veiksmų.

19. centro direktorius, sužinojęs apie centro darbuotojo patiriamas patyčias arba centro darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų centro tvarkos apraše.

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius centro teikiama švietimo pagalbos specialistų, psichologo pagalba.

21. Gali būti nukreipiami mokiniai ir jo tėvai (globėjai, rūpintojai) dėl pagalbos į PPT Panevėžio mieste.

22. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

22.1. nuoseklus ir reguliarus mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

22.2. mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas gali būti vykdomas:

22.2.1. integruojant į ugdymo turinį;

22.2.2. įgyvendinant prevencines programas;

22.2.3. integruojant į neformaliojo švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas;

22.2.4. kitu centro pasirinktu būdu;

22.3. centro pedagoginių darbuotojų profesinė kompetencija: pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

23. Visi patyčių ir smurto atvejai yra registruojami “ 1-2 darbo dienų eigoje „Patyčių ir smurto atvejų registravimo žurnale“, kurį sudaro grafos: galimai įvykusio smurto ar patyčių atvejo data, vieta, galimi dalyviai, pateikti smurtą ar patyčias įrodantys dokumentai, pranešusio apie galimą smurtą ar patyčias asmens v. pavardė, parašas. (Priedas Nr. 3). Žurnalas yra pas direktoriaus pavaduotoją ugdymui ar VGK pirmininko žinioje.

27. Su **Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsenos vykdymo tvarkos aprašu ir patyčių ir smurto atvejų registravimo tvarka** susipažįsta visi centro darbuotojai pasirašytinai.

Su Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsenos vykdymo tvarkos aprašu ir patyčių ir smurto atvejų registravimo tvarka susipažinau:

(Vardas, pavardė)

(parašas)

(data)

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-11-02

2018-12-11

**PANEVĖŽIO REGOS CENTRO „LINELIS“
GALIMO SMURTO, PATYČIŲ ATVEJŲ
APRAŠAS-PRANEŠIMAS**

(data)

Vieta (kur įvyko įvykis)

Laikas (kada įvyko įvykis)

Su įvykiu susijusio (-iu) darbuotojo (-jų) vardai, pavardės

Trumpa įvykio charakteristika

VGK veiksmų planas

Vaiko gerovės komisijos narys (-iai)

(parašas) (vardas, pavardė)

Su įvykiu susiję darbuotojai:

(parašas) (vardas, pavardė)

(parašas)

(vardas, pavardē)

(parašas)

(vardas, pavardē)

(vardas, pavardė)

(gyvenamosios vietos adresas, telefonas, el. paštas)

Panevėžio regos centro „Linelis“

Direktoriui

PAAIŠKINIMAS
DĖL GALIMO SMURTO

(Data)

Galimo smurto data: _____

Įvykio aplinkybės (kada, kur, kas, ką darė):

Kas apie tai dar žino:

Smurto motyvai:

Parašas

